

6B07101 Автоматтандыру және басқару (5B070200 «Автоматтандыру және басқару») ББ бойынша 2018-2022 жж. 2-5 курс студенттерінің сауалнамаларының нәтижелері бойынша салыстырмалы талдау

Білім алушылардың білім беру қызметтеріне қанағаттанушылығын анықтау үшін 2018-2022 жылдар аралығында сапа менеджменті және аккредиттеу орталығы «2-5 курс білім алушыларының білім беру қызметтеріне қанағаттанушылығы» сауалнамасын өткізді. Бұл сауалнаманың мақсаты оқу бағдарламасын, көрсетілетін қызметтердің сапасын және ЖОО қызметінің басқа бағыттарын жақсарту болып табылады.

ЖОО пандемия жағдайындағы форс-мажорлық жағдайларға байланысты 2020 жылы қашықтықтан оқыту форматына, ал 2021 жылы аралас - қашықтықтан және оффлайн оқыту форматына көшті, бұл білім алушылардың қанағаттануы бойынша сауалнамадағы сұрақтардың жаңаруына әкелді. Сауалнамадағы сұрақтар жыл сайын шамамен 70% - ға жаңартылды. Осыған байланысты 2018, 2019, 2020 және 2021 жылдарға арналған сауалнамадағы сұрақтар ерекшеленеді және бұл жылдар бойынша толық мониторинг пен салыстырмалы талдау жасауға мүмкіндік бермейді. Сауалнама нәтижелері бойынша салыстырмалы талдау 2018-2021 жылдардағы сауалнамада қайталанған мәселелер бойынша жүргізілді.

Осыған қарамастан, осы жылдар ішінде әр сауалнаманың нәтижелері бойынша диаграммалар, кестелер немесе ақпаратты статистикалық ұсынудың басқа құралдары түрінде әр мәселе бойынша таңдаудың пайыздық қатынасын, олардың сандық және сапалық талдауын көрсете отырып, жинақталған алынған мәліметтерді қамтитын есеп жасалды. Әрбір есептің соңында сауалнама нәтижелері бойынша қорытындылар және білім алушылардың білім беру қызметтерін жетілдіру бойынша ұсыныстары келтіріледі.

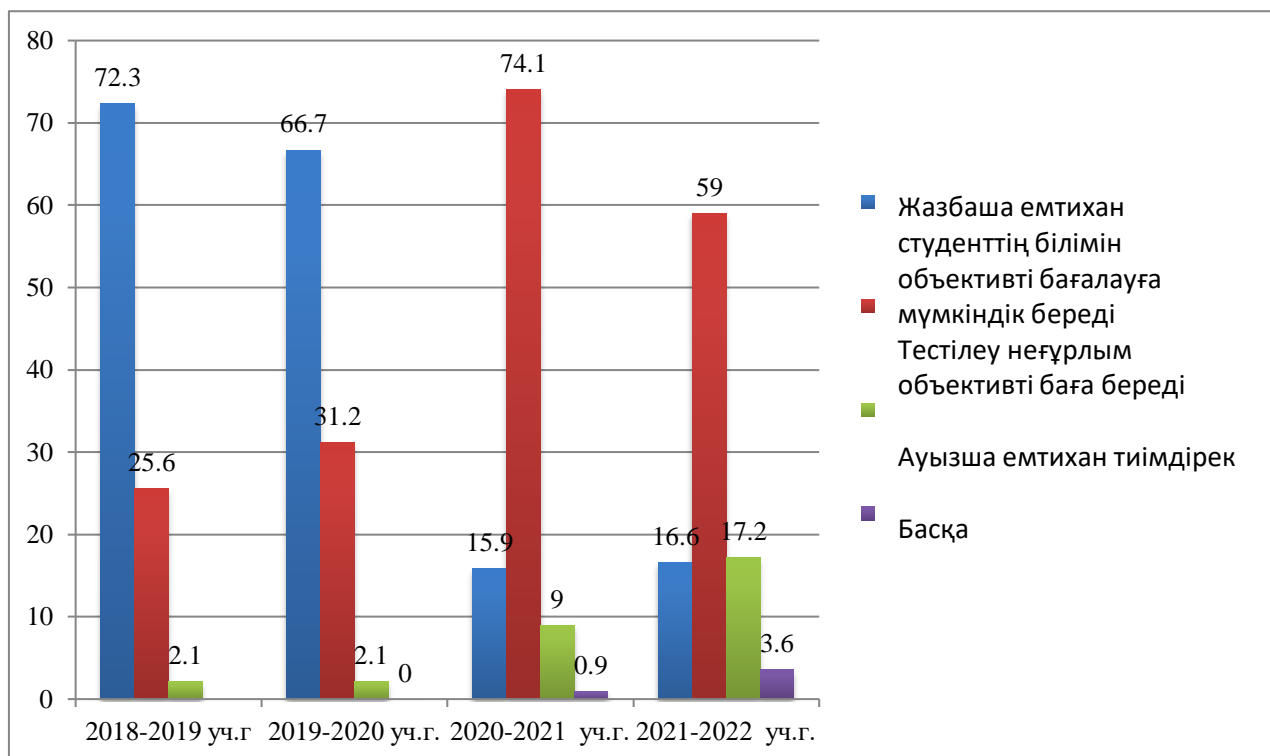
Сауалнама нәтижелері бойынша келесі мәліметтер алынды:

1. Университетте қолданылатын студенттің білімін бағалау жүйесі тиімді ме?

1-кесте

	2018-2019 о.ж	2019-2020 о.ж	2020-2021 о.ж	2021-2022 о.ж
Жазбаша емтихан студенттің білімін объективті бағалауға мүмкіндік береді	72,3	66,7	15,9	16,6
Тестілеу неғұрлым объективті баға береді	25,6	31,2	74,1	59
Ауызша емтихан	2,1	2,1	9	17,2

тиімдірек				
Басқа		-	0,9	3,6

1-сурет. Университетте студенттің білімін бағалау жүйесін қолдану тиімділігінің динамикасы

2018-2021 жылдардағы сауалнама нәтижелерінен (1-сурет) көріп отырғанымыздай, ЖОО-дағы білімді бағалау кезінде тестілеу объективті баға беретінін көрсетті. Мұны «Тестілеу объективті баға береді» жауабының өсу динамикасынан көруге болады (1-сурет). Біздің ойымызша, бұл динамика процедураның салыстырмалы қарапайымдылығына, ең аз уақытқа, тесттердің мазмұнына, тестілеу процесін ұйымдастыруға және студенттердің компьютерлік техниканы меңгеру деңгейіне байланысты.

Білімді тексеру мен бақылаудың кез-келген түрінде де, тестілеу кезінде де басты міндет – студенттердің білімінің шынайы деңгейін анықтау, бір жағынан субъективті факторды және екінші жағынан тестерлердің студенттерге қатал емес көзқарасын қоспағанда.

2018-2021 жж. төмендеу динамикасын «Жазбаша емтихан студенттің білімін объективті бағалауға мүмкіндік береді» жауап нұсқасы көрсетеді. Білімді бағалаудың бұл түрінің артықшылығы бар болғанымен, студенттер жыл сайын төмен балл қояды. Бұл жұмысты тексеруге және сол күні нәтижелерді жариялауға уақыттың жеткіліксіздігімен байланысты болуы мүмкін; алдау мүмкіндігіне байланысты емтиханның объективтілігі; студенттің кішігірім кемшіліктерді тез арада түзете алмауына байланысты жақсы бағалар санының төмендеуі; тақырыпты түсіну деңгейін, логикалық

ойлау қабілетін бағалаудың қиындығы; барлық оқу пәндеріне сәйкес келмейді.

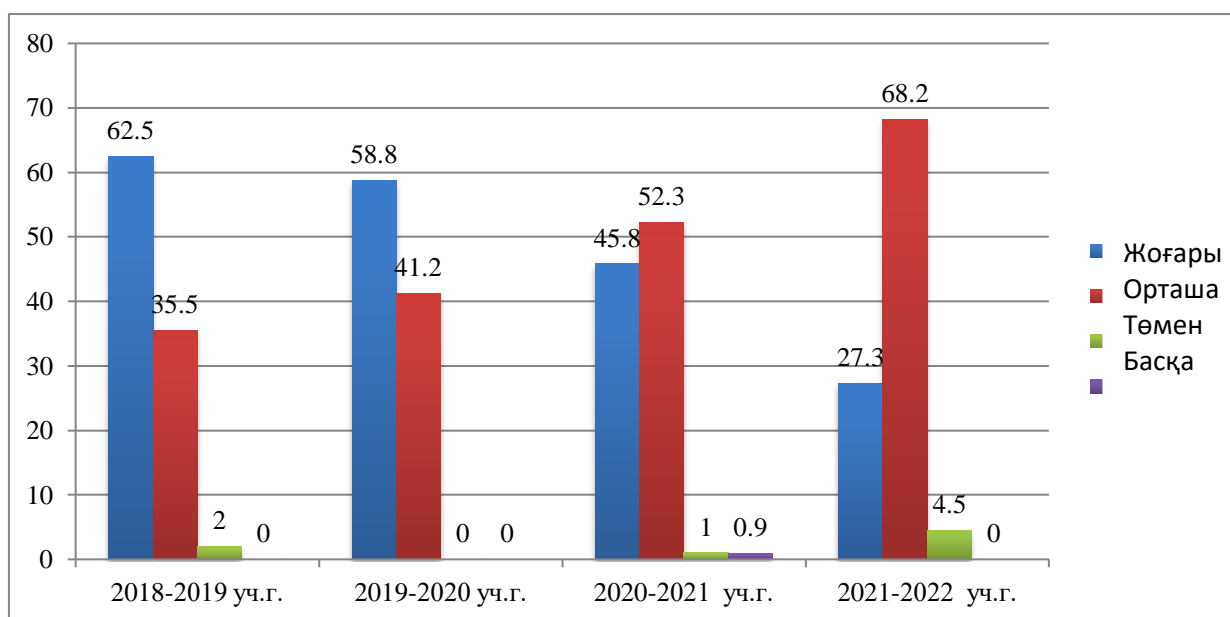
«Ауызша емтихан тиімдірек» деген жауап ең төменгі ұпайларды көрсетті. Көптеген студенттер көпшілік алдында сөйлеуден қорқады, олар тікелей сұрақ қою арқылы қобалжуы мүмкін.

Білімді тексеру тәсілінен емтихан жастарды тәуелсіз ересек өмірге дайындау құралына айналуы керек. Ол білімнің белгілі бір салаларында жеке қасиеттерді (негізінен дамыған интеллект пен жаттыққан есте сақтау) тексеруге қызмет етпеуі керек, бірақ бүкіл адамға әсер етуі керек, оның рухының, ерік-жігерінің, ақыл-ойының, сезімдерінің күшін көрсетуді талап етуі керек. Болашақ емтиханның балама формаларында – бұл жан-жақты кәсіби дағдылар мен қабілеттерді анықтауға мүмкіндік береді, оқытушылар мен студенттердің бүкіл оқу мерзімі ішінде емтиханға қатысты мәселелерде белгіленген мәселелер бойынша белсенді жүйелі жұмысына ықпал етеді.

2. Студенттің өзіндік жұмысын ұйымдастыруға қанағаттану деңгейін бағалаңыз (барлық қажетті материалдармен қамтамасыз ету).

2-кесте

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
	о.ж.	о.ж.	о.ж.	о.ж.
Жоғары	62,5	58,8	45,8	27,3
Орташа	35,5	41,2	52,3	68,2
Төмен	2	-	1	4,5
Басқа	0	-	0,9	-

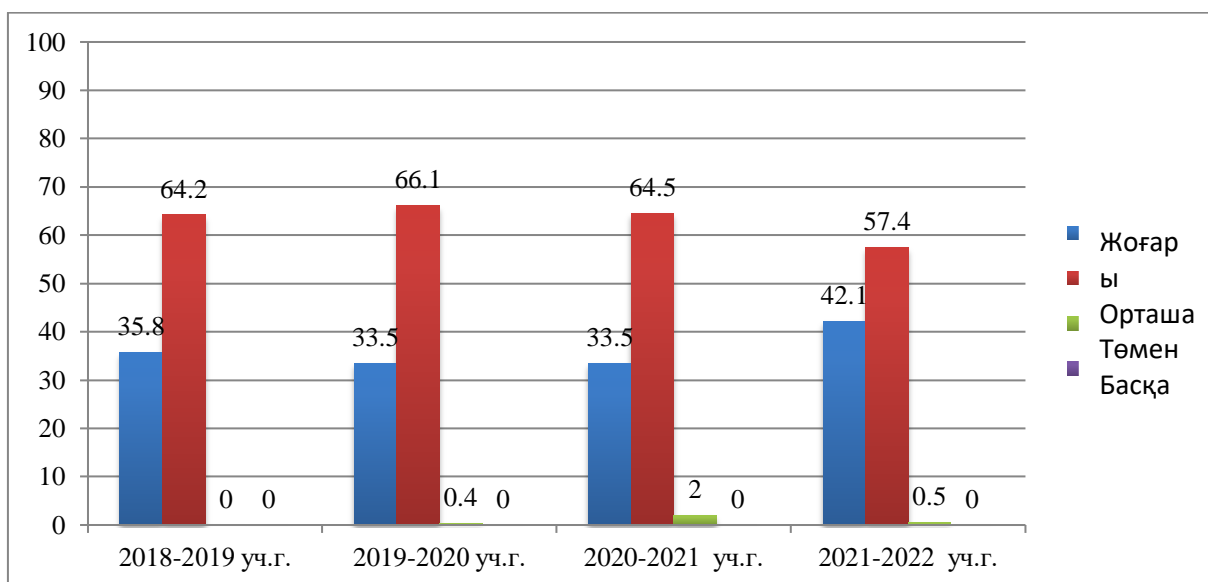
2-сурет. Студенттің өзіндік жұмысын жүргізуді ұйымдастыруға қанағаттану деңгейін бағалау динамикасы (барлық қажетті материалдармен қамтамасыз ету).

Студенттердің сауалнамасының нәтижелерін салыстыру кезінде 2019-2020-2021-2022 оқу жылынан бастап студенттердің қанағаттану деңгейі төмендегенін байқауға болады (2-кесте). Студенттердің нәтижелері мен ескертулерін қарастыра отырып, студенттердің барлық қажетті материалдармен қамтамасыз етумен, өзіндік жұмыс үшін қажетті әдебиеттерді іздеумен байланысты қолайсыздықты болдырмауға күш салу керек деген қорытынды жасалады. Оқытушылар қашықтықтан оқыту форматында студенттермен байланысты ұстап, олардың сұрақтарына уақтылы жауап беруі керек.

3. Практиканың базалық ұйымдастыру деңгейін бағалаңыз (материалдар қолжетімді ме):

3-кесте

	2018-2019 о.ж.	2019-2020 о.ж.	2020-2021 о.ж.	2021-2022 о.ж.
Жоғары	35,8	33,5	33,5	42,1
Орташа	64,2	66,1	64,5	57,4
Төмен	-	0,4	2	0,5
Басқа	-	-	-	-

3-сурет. Практиканы базалық ұйымдастыру деңгейін бағалау серпіні (материалдар қолжетімді ме)

Студенттер тарапынан өндірістік практиканы бағалау студенттердің жыл сайынғы практикасын ұйымдастыру процесін жетілдіруге мүмкіндік

беретін маңызды аспект болып табылады, бұл өз кезегінде білім беру процесінің сапасына оң әсер етеді.

2018-2019 оқу жылынан бастап 2021-2022 оқу жылына дейінгі нәтижелер бойынша «Практиканы базалық ұйымдастыру деңгейі (материалдар қолжетімді ме)» параметрін бағалау кезінде орта есеппен сұралған студенттердің 36,2% – ы «жоғары», сұралған студенттердің 63,1% – ы «орташа», сұралған студенттердің 0,7% - ы «төмен» деп бағалады.

2019-2020 оқу жылынан бастап «жоғары» жауап беру үрдісі төмендеді, алайда 2021-2022 оқу жылында 2020-2021 оқу жылымен салыстырғанда студенттердің практиканы базалық ұйымдастыру деңгейіне қанағаттануы (материалдар қолжетімді) 3-кестеден көріп отырғанымыздай жақсы жаққа өзгерді.

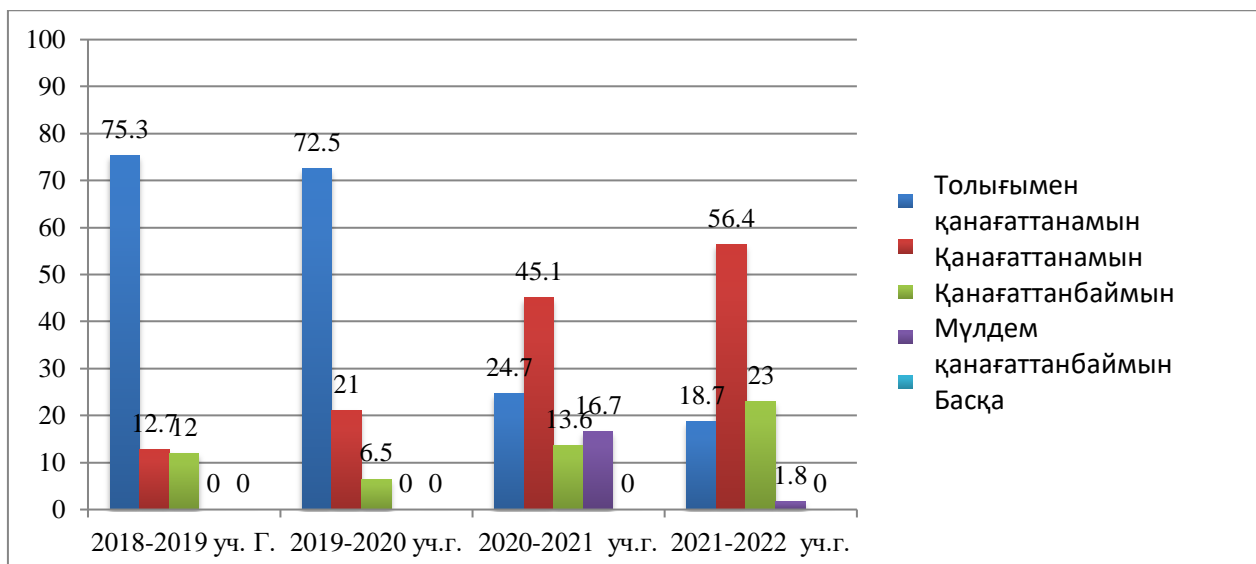
Практиканы ұйымдастыруға қанағаттану дәрежесін бағалау кезінде 2 факторды ескеру қажет. Бір жағынан, бұл студенттердің әртүрлі параметрлер бойынша таңдаған мамандығына қанағаттануы, екінші жағынан, бұл практиканы ұйымдастыруды тікелей бағалау. Осы сипаттамаларды талдау жиынтықта білім сапасына қанағаттану деңгейін ғана емес, сонымен қатар алған біліміңіз болашақ жұмыспен қамту үшін қаншалықты перспективалы болып саналатынын бағалауға мүмкіндік береді.

Практиканы ұйымдастыру студенттерді ең аз қанағаттандыратын бағыттардың бірі болып қала береді, бірақ сонымен бірге ең маңыздысы. Бұл мәселе ерекше назар аударуға тұрарлық. Сауалнама нәтижелерін ескере отырып, студенттердің тілектерін де, мамандар нарығындағы жағдайды да ескере отырып, тәжірибені ұйымдастыру жүйесін жетілдіру қажет. Университет түлегі білікті маман болу және сұранысқа ие болу үшін оған білім мен дағды жеткілікті болатынына сенімді болғысы келеді. Практиканы ұйымдастыру, жұмыс берушімен тағылымдамадан өту туралы шарттар жасасу студенттердің болашақ жұмыс берушімен әлеуметтік байланысын орнатуға және жұмысқа орналасуға қатысты шиеленіс деңгейін едәуір төмендетуге ықпал етуі мүмкін.

4. Сіз өзіңіздің студенттік өміріңізге қанағаттанасыз ба?

4-кесте

	2018-2019 уч.г.	2019-2020 уч.г.	2020-2021 уч.г.	2021-2022 уч.г.
Толық қанағаттанамын	75,3	72,5	24,7	18,7
Қанағаттанарлықтай	12,7	21	45,1	56,4
Қанағаттанарлықтай емес	12	6,5	13,6	23
Мүлдем қанағаттанбаймын	-	-	16,7	1,8
Басқа	-	-	-	-

4-сурет. Студенттік өмірге қанағаттану динамикасы

Студенттердің көпшілігі жалпы студенттік өміріне қанағаттанады. Білім алушылардың нәтижелері бойынша 2018-2019 оқу жылында студенттердің қанағаттанушылығының айтарлықтай жоғары деңгейі басқа оқу жылдарымен салыстырғанда онлайн-оқыту студенттік өмірге, демек, тұтастай ЖОО-да оқу тәжірибесіне қатты әсер етті. Интернеттегі студенттер қанағаттану мен қоғамдастық сезімін аз сезінеді. Студенттер жиі стрессті сезіне бастады, группаластарымен қарым-қатынасты сағынды. Көбінесе студенттер қашықтықтан оқыту форматына көшу кезінде жолдастарымен қарым-қатынастың болмауынан қиындықтарға тап болды, техникамен байланысты проблемаларды, сондай-ақ үй жағдайында оқытудың күрделілігін атап өтті.